

Srpska srednjovekovna umetnost

Umetnost od početka treće decenije do
sredine XIV veka

Doba:

kralja Stefana Dečanskog (1322-1331) i

kralja i cara Dušana (1331-1355)

(kralj 1331-1345)

(car 1345-1355)

Kralj Stefan Dečanski

Kralj Stefan nasledio je kralja Milutina nakon borbe za presto sa bratom Konstantinom i Dragutinovim sinom Vladislavom II

Krunisan je početkom 1322, a zajedno sa njim za mladog kralja krunisan je njegov sin Dušan

Država je opet imala dva kralja, jednog na severu i drugog na jugu, sve do smrti Vladislava II 1326, kada je Stefan proširio teritorije do Save

Težište politike već je premešteno u dolinu Vardara, a osvajačke ambicije usmerene prema vizantijskim gradovima

Stefan je ojačao veze sa Vizantijom kada se, kao udovac (prva supruga Teodora ćerka bugarskog cara Smilca + pre 1314, ranije mišljenje +1322), oženio carskom rođakom Marijom (+1355)

Umešao se u sukob na carigradskom dvoru između Andronika II i Andronika III i, za razliku od svoga sina, stao na stranu starijeg cara

Kralj Stefan Dečanski odnos prema Vizantiji i Bugarskoj

Kada je definitivno pobedio mladi Andronik, ostalo je neprijateljstvo kojim je bilo olakšano stvaranje vizantijsko-bugarskog saveza protiv Srbije. Car Andronik III i car Mihailo Šišmanić udružili su 1330. snage i sa dve strane napali kralja Stefana.

Ozbiljno ugrožen, kralj je pustio da vizantijski car osvaja u graničnim oblastima u Makedoniji, a sam je pošao s glavnom svojom vojskom u susret bugarskom caru.

Do odlučne bitke došlo je blizu Velbužda (kasnije Čustendil), gde je vojska srpskog kralja ojačana najamnicima odnela veliku pobjedu.

Car Mihailo je poginuo, a kralj je pobjedu iskoristio da pomogne svoju sestru, bivšu Mihailovu ženu, i da njenog sina postavi na bugarski presto.

Vizantijski car se na vest o ovakvom ishodu samo povukao iz Makedonije.

Velbužd (Ćustendil), Sv. Spas

Na mestu velike bitke iz 1330. kralj Stefan Dečanski podigao je crkvu

Crkva (danas porušena) ima osnovu u obliku sažetog upisanog krsta sa kupolom i pripratu koja je nad bočnim prostorima bila zasvedena manjim kupolama

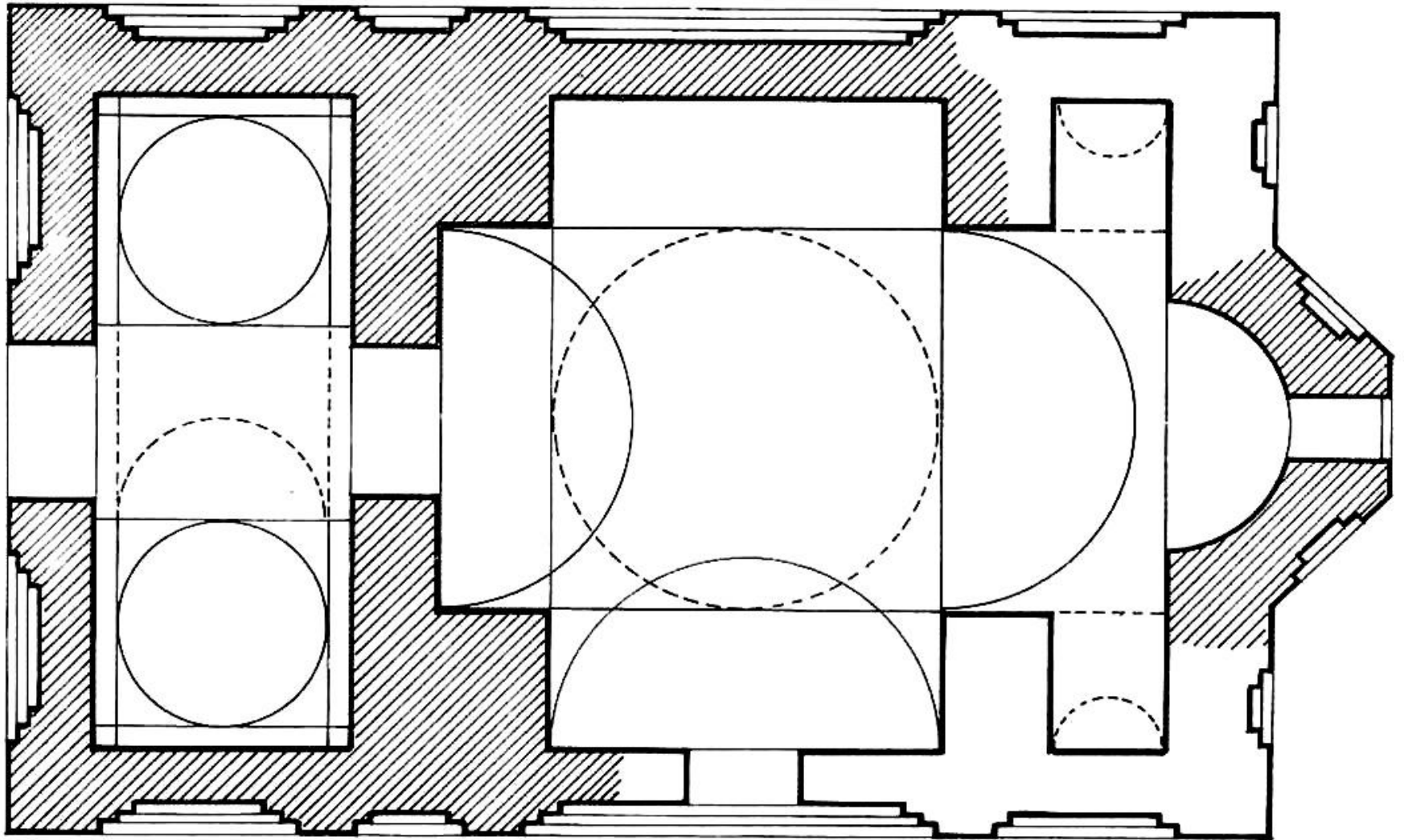
Fasade su izvedene opekom i tesanicima sige, sa pilastrima i lukovima koji naglašavaju raspored prostora u unutrašnjosti

Veoma je postradala

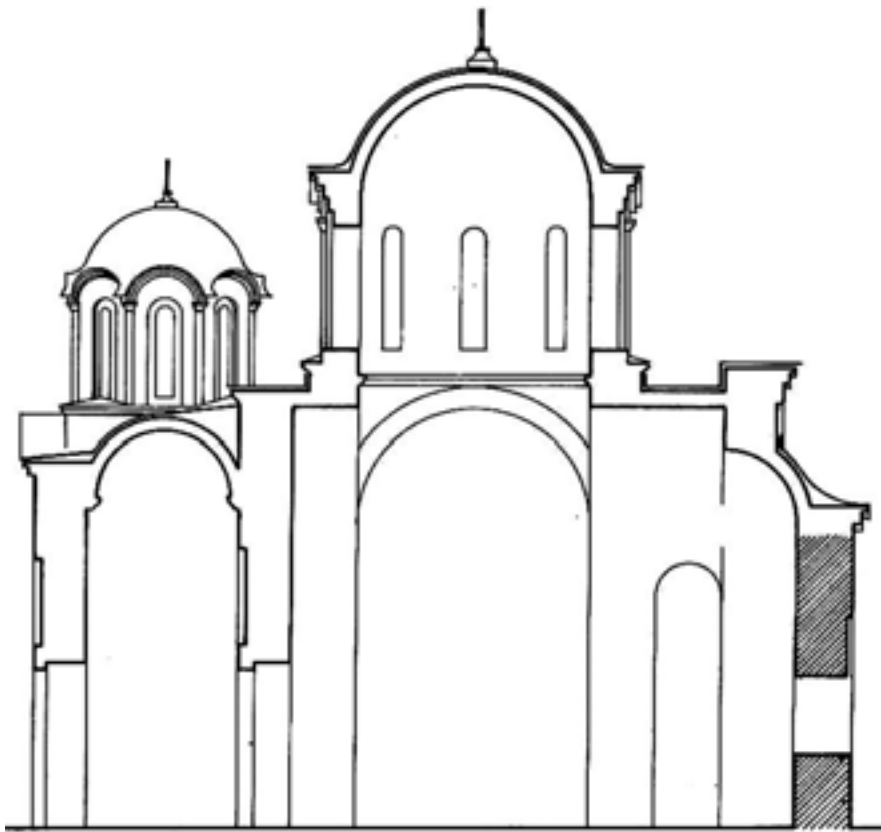
Od slikarstva ništa nije preostalo

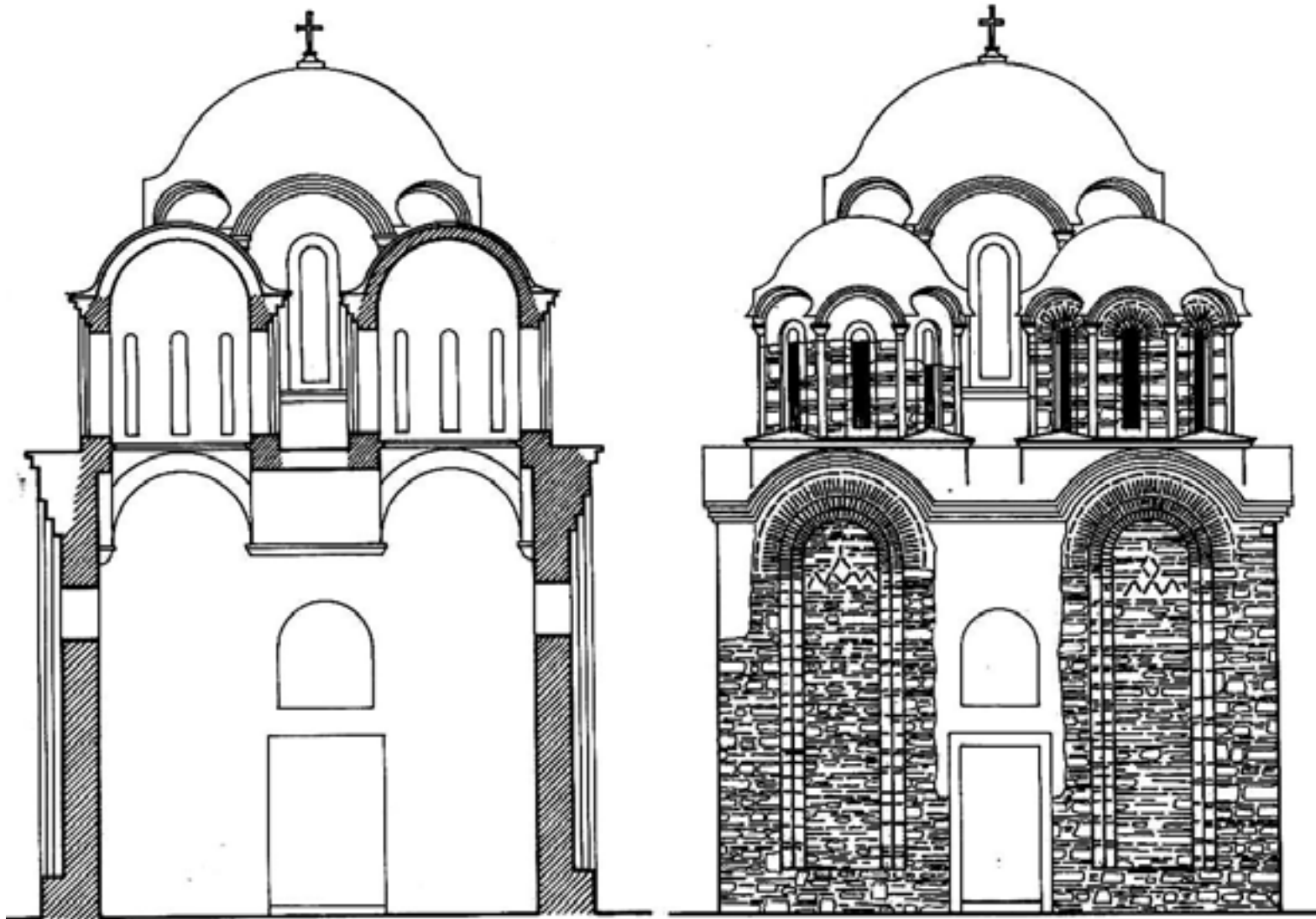
Velbužd, Sv. Spas, pogled sa jugozapada, ranije stanje

Velbužd, Sv. Spas, osnova

Velbužd, Sv. Spas, podužni presek i rekonstrukcija južne fasade

Velbužd, Sv. Spas, poprečni presek i rekonstrukcija zapadne fasade

Peć, Sv. Dimitrije, arhitektura

Crkvu podigao, uz severnu stranu hrama Sv. apostola, arhiepiskop Nikodim (1317-1324)

Merama i položajem podređena je hramu Sv. apostola

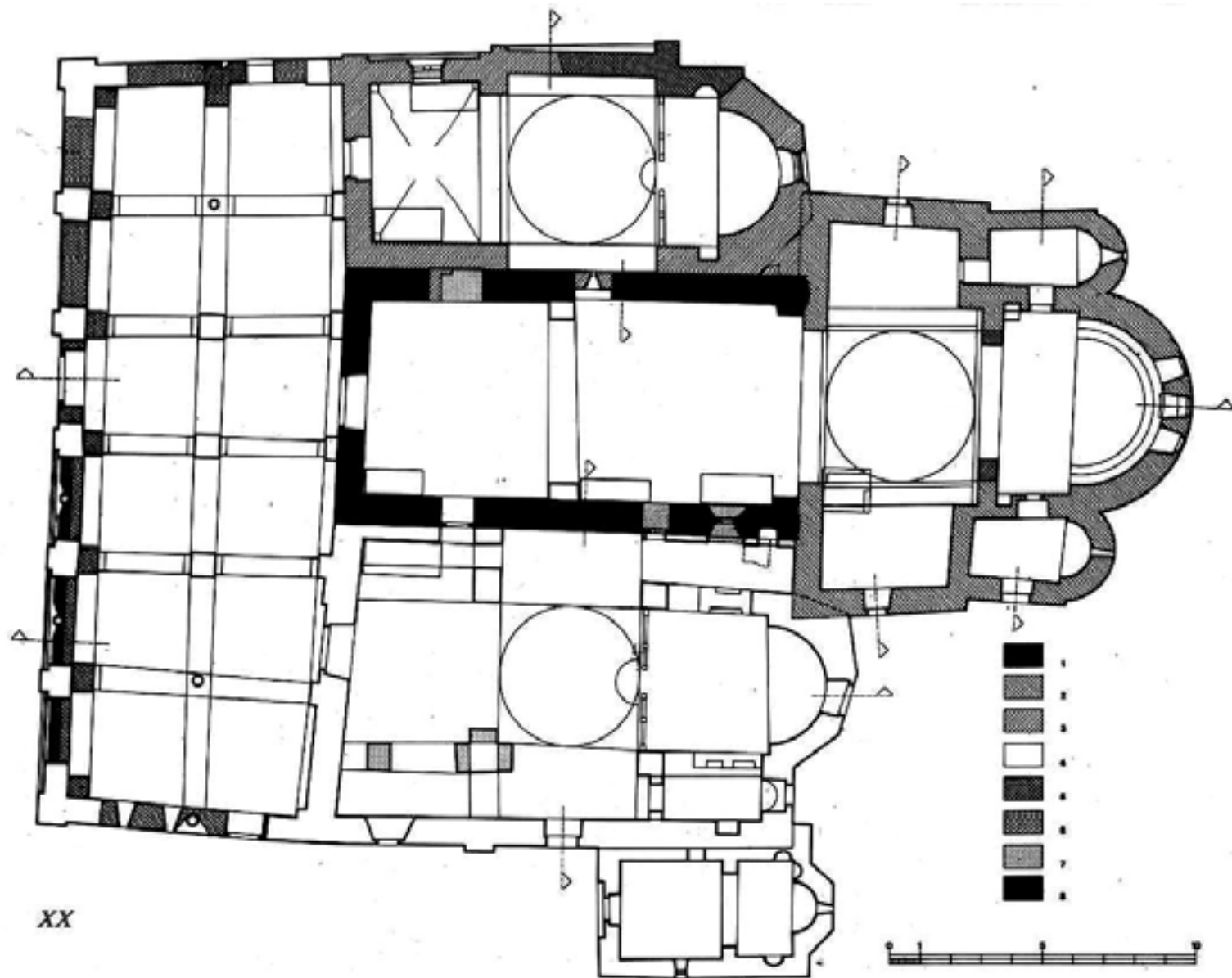
Nosi određene elemente raške arhitekture, ali joj nedostaju posebni prostori proskomidije i đakonikona i bočne pevnice

Crkva je osnove sažetog upisanog krsta sa polukružnom oltarskom apsidom i nišama proskomidije i đakonikona, sa kupolom na kockastom postolju nad srednjim travejem i sa zapadnim travejem zasvedenim krstastim svodom

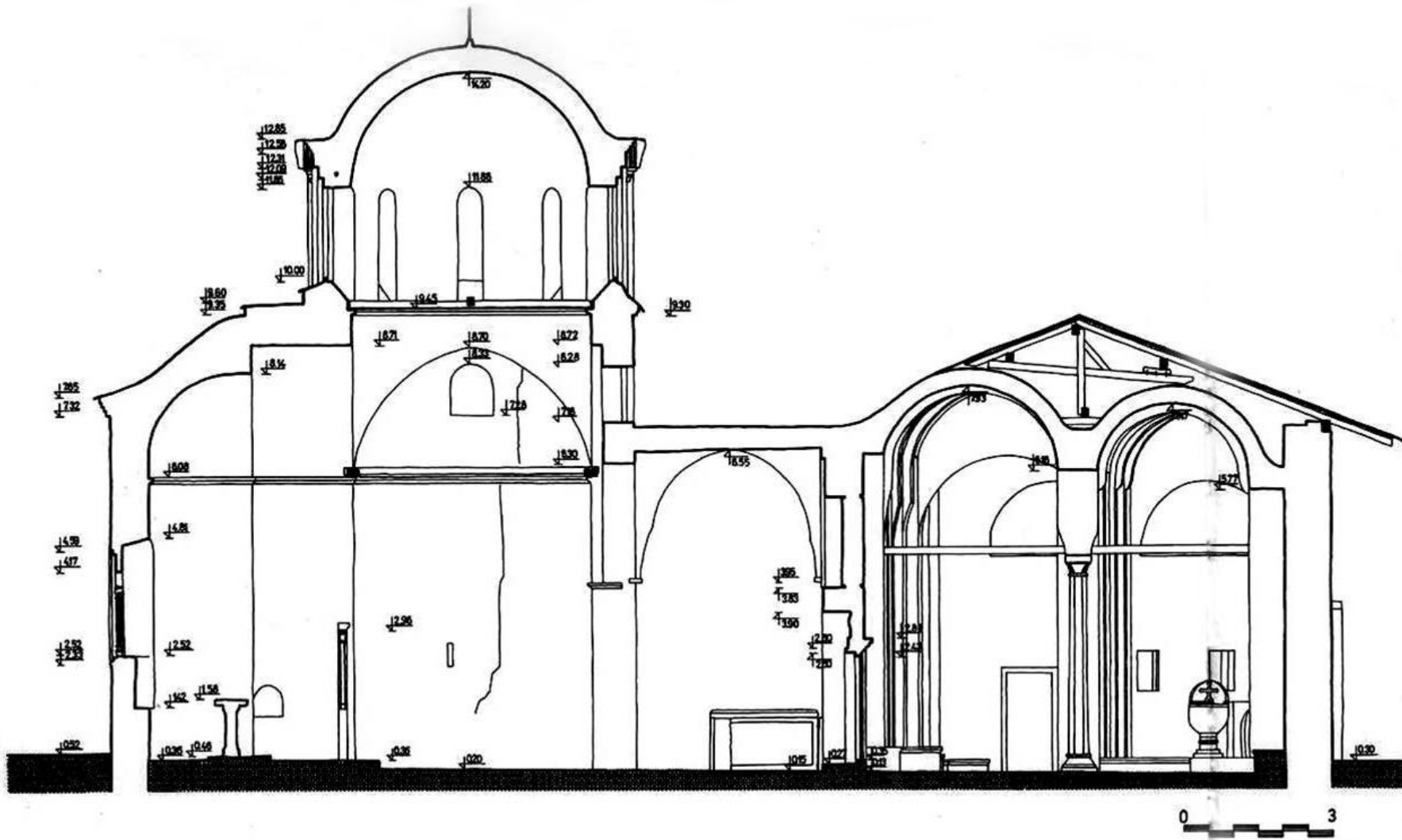
Građena je alternacijom kamena i dva reda opeka

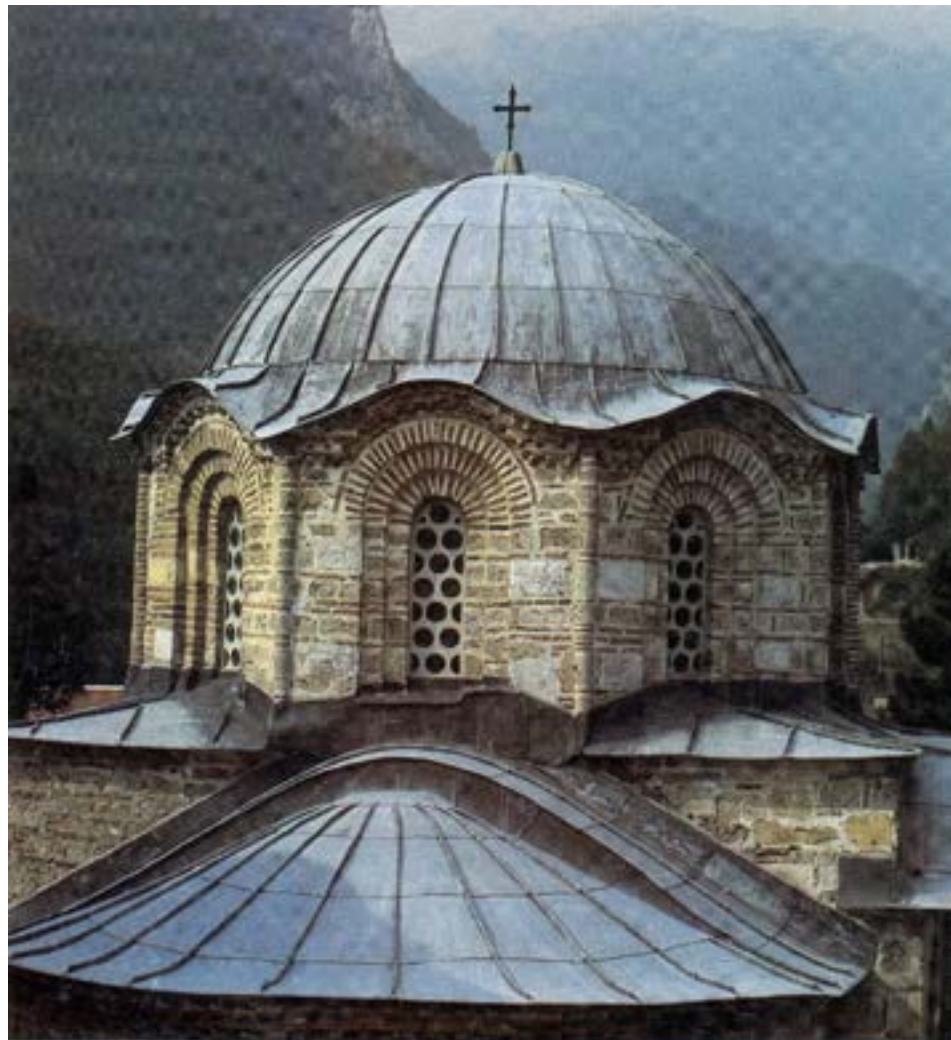
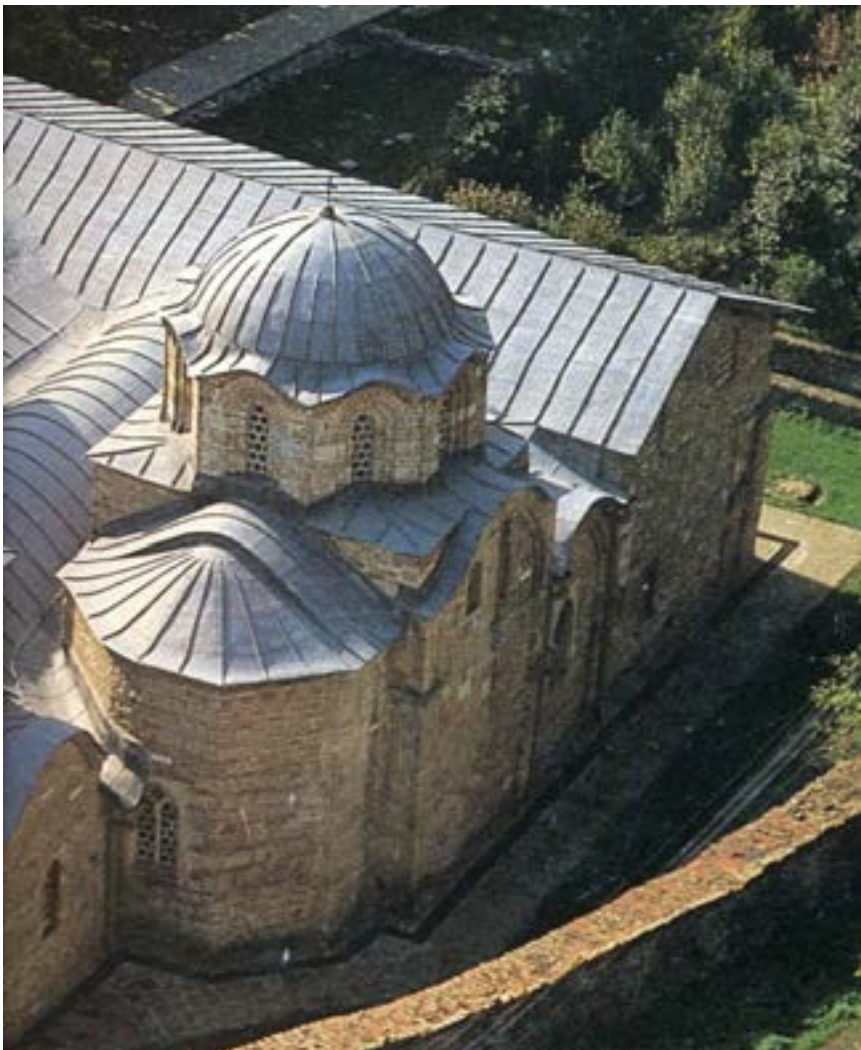
Peć, crkva Sv. Dimitrija na severu

Peć, osnova, Sv. Dimitrije na severu

Peć, Sv. Dimitrije, podužni presek (istok-zapad) -

Peć, Sv. Dimitrije

Peć, Sv. Dimitrije

Peć, Sv. Dimitrije, slikarstvo

Crkva je oslikana početkom vlade kralja Stefana Dečanskog (1322-1331), za vreme stolovanja njenog ktitora, arhiepiskopa Nikodima (1317-1324), između 1322. i 1324. (Ranije datovanje u vreme arhiepiskopa Joanikija (1338-1346) oko 1345)

Crkvu su, izgleda, ukasila dva zografa- talentovaniji je većinom radio na jugu, a njegov saradnik na severu

Prvi poštuje klasicističke proporcije, čvrsto modeluje figure spretnim crtežom i skladnim bojama, a drugi slabije komponuje scene, pokazuje nesigurnost u crtežu i koristi bleđu paletu

Slikar koji je radio u južnom delu potpisao se, na grčkom, ispod Bogorodice u apsidi “dar Božji iz ruke Jovanove”

Peć, Sv. Dimitrije, slikarstvo, program

Slikarstvo je delimično stradalo i preslikano početkom XVII veka, ali je većim delom očuvano

U oltaru su uobičajene teme

U kupoli je Vaznesenje (kao u Sv. Apostolima)

U višim delovima zidova su uobičajeni Veliki praznici, kojima su pridodata dva Bogorodičina praznika u oltarskom delu, a niže je ciklus sv. Dimitrija (patrona hrama)

Izuzetak čine predstave u poljima krstastog svoda zapadnog traveja gde su, uz prva dva Vaseljska sabora, prikazana dva srpska sabora- Sabor sv. Save (proglašenje autokefalnosti srpske crkve) i Nemanja ustoličava kralja Milutina (inspirisan literarnim slikama)

U donjoj zoni, među brojnim svetiteljima, predstavljen je i portret aktuelnih vladara i arhiepiskopa sa sv. Savom

Kasnije (oko sredine XIV veka) u zatvorenoj bifori na zapadnom zidu prikazan je sv. Joanikije kako se moli pred Bogorodicom

Peć, Sv. Dimitrije, slikarstvo, doslikana predstava, sv. Joannikije u molitvi pred Bogorodicom vreme arhiepiskopa Joannikija (1338-1346) oko 1345. .

Peć, Sv. Dimitrije, između 1322. i 1324, portreti, južni zid
arhiepiskop Nikodim, kralj Stefan Dečanski, mladi kralj Dušan i sv. Sava

Peć, Sv. Dimitrije, portreti, južni zid
arhiepiskop Nikodim, kralj Stefan Dečanski, mladi kralj Dušan i sv. Sava

Peć, Sv. Dimitrije, slikarstvo, oltar,
dole severno od Bogorodice potpis slikara Jovana

Peć, Sv. Dimitrije, slikarstvo, kupola, Vaznesenje

Peć, Sv. Dimitrije, slikarstvo, kupola, pandantifi .

Peć, Sv. Dimitrije, slikarstvo, scene

Peć, Sv. Dimitrije, slikarstvo, scene

Peć, Sv. Dimitrije, scene, Sabor sv. Save Srpskog

Peć, Sv. Dimitrije, scene, Sabor sv. Simeona Nemanje i kralja Milutina

Kraj vladavine kralja Stefana Dečanskog (1322-1331)

Nakon velike pobjede kod Velbužda (1330, 28. jula) nastala je i rasla napetost u odnosima sa sinom, mladim kraljem Dušanom, koja će početkom 1331. izbiti kao otvoren sukob

Mlada Stefanova supruga Marija (mlađa od Dušana), počela je rađati decu, što je moglo dati povoda za sumnjičenja i intrige

Ratovanje je trajalo dva meseca, a onda je došlo do primirja

Ubrzo je došlo do novog sukoba koji je, izgleda, izazvao sin

Stari kralj je krajem leta 1331. opkoljen u dvoru u Nerodimlji

Uspeo je u prvi mah da umakne, ali je ponovo opkoljen u obližnjoj tvrđavi, uhvaćen i zatvoren u tvrđavu Zvečan, gde je dva meseca kasnije pod nejasnim okolnostima izgubio život

Velikaši i plemstvo, kao i crkva, prihvatili su u ranu jesen 1331. mladog kralja Dušana za naslednika kralja Stefana Dečanskog na prestolu

Beleška o arhiepiskopu Danilu II

Monah, ratnik, diplomata, episkop i arhiepiskop, ktitor, veliki poznavalac umetnosti, pisac više žitija srpskih vladara i arhiepiskopa i dve službe srpskih arhiepiskopa

Rođen oko 1270, poreklom iz vlasteoske porodice, u mladosti bio dvoranin kralja Milutina

Odbegao u manastir Sv. Nikole u Končulu i tamo se zamonašio

Bio par godina u pratnji arhiepiskopa Jevstatija II i boravio u Peći

Bio iguman Hilandara (1306/7-1310/1), branio ga od katalanskih gusara i starao se o obnovi manastira, a potom se povukao u karejsku isposnicu

Bio banjski episkop i brinuo o izgradnji crkve u Banjskoj (1311-1315)

Vratio se u Hilandar gde se bavio književnim radom

Bio humski episkop (1317-1322), starao se o obnovi katedralnog hrama, krajem 1320. učestvovao u akciji Hilandaraca da se Stefan Dečanski vrati u zemlju, potom ostao na dvoru u Nerodimliji uz kralja Milutina sve do njegove smrti i prisustvovao krunisanju kralja Stefana Dečanskog

Po nalogu kralja Stefana Dečanskog išao u diplomatske misije u Bugarsku i Carigrad, a potom se vratio u Hilandar gde je nastavio svoj književni rad

U zemlju se vratio pošto je izabran za arhiepiskopa srpskog (1324-1337)

Peć, Bogorodica Odigitrija sa paraklisom Sv. Nikole, arhitektura

Crkvu podigao, uz južnu stranu hrama Sv. apostola, arhiepiskop Danilo II (1324-1337) verovatno oko 1325.

Merama i položajem podređena je hramu Sv. apostola

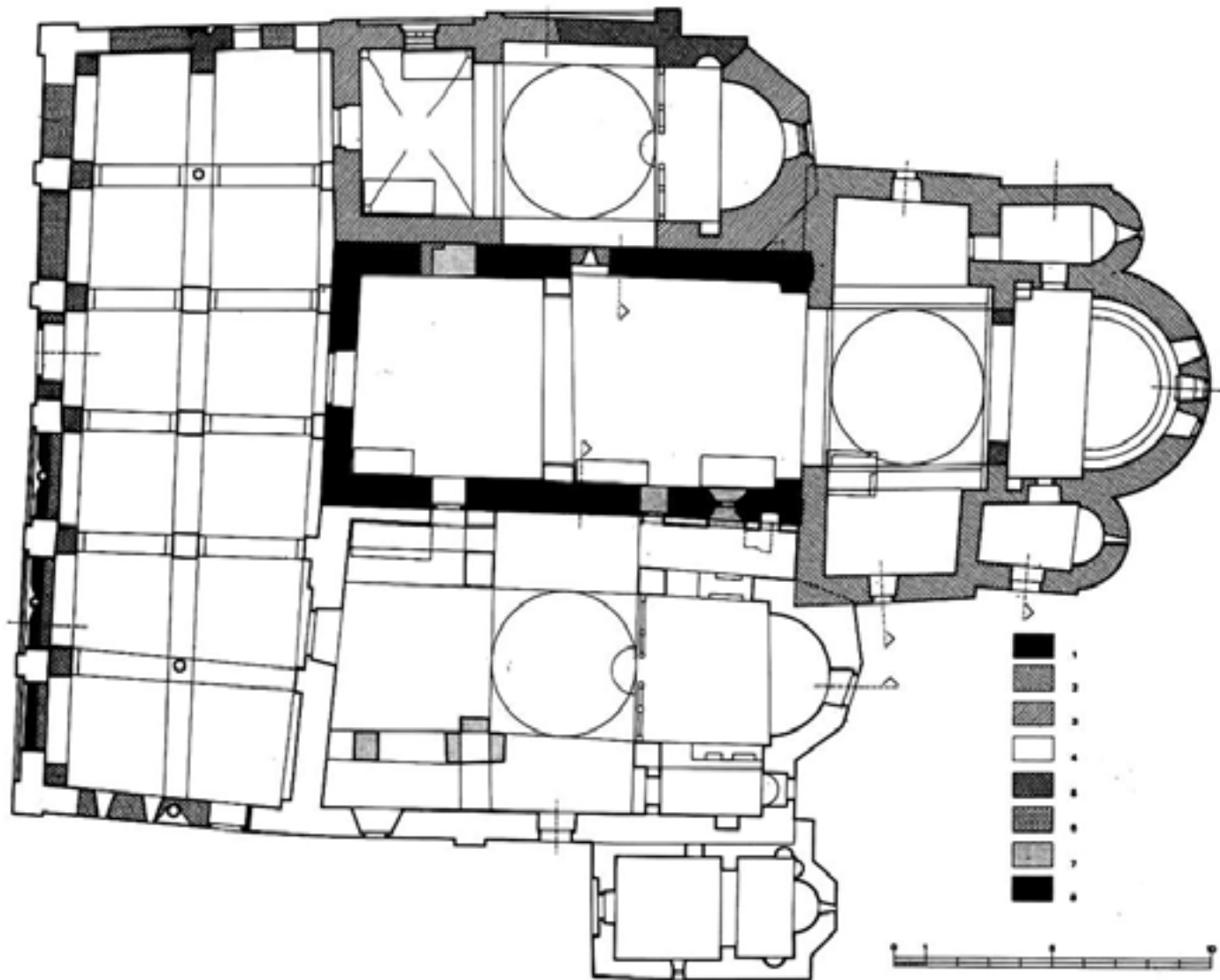
Crkva ima osnovu razvijenog upisanog krsta sa trodelnim oltarskim prostorom, sa kupolom na kockastom postolju nad srednjim travejem i zapadnim travejem čiji je severni deo, u kojem se nalazi pseudosarkofag ktitora, naknadno delimično odvojen od prostora crkve

Građena je kamenom i opekom utopljenim u malter, omalterisana i oslikana tako da se podražavala gradnja u skupom materijalu

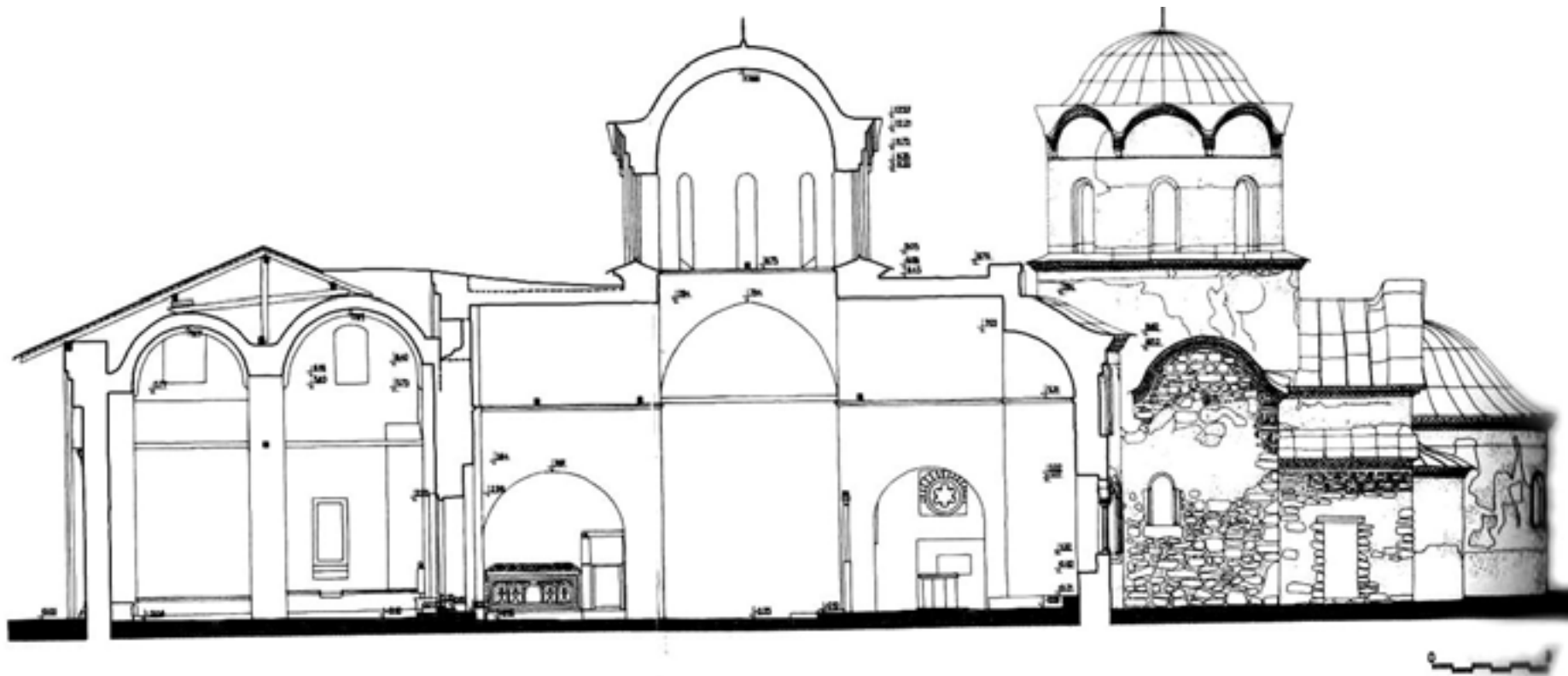
Uz južnu fasadu crkve podignut je jednobrodni paraklis Sv. Nikole zasveden podužnim poluobličastim svodom građen alternacijom kamena i opeke

Peć, Bogorodica Odigitrija sa paraklisom Sv. Nikole

Peć, osnova,
crkva Bogorodice Odigitrije sa paraklisom Sv. Nikole na jugu ■

Peć, Bogorodica Odigitrija, presek

Peć, Bogorodica Odigitrija, pogled sa jugozapada

Peć, Bogorodica Odigitrija sa paraklisom Sv. Nikole

Peć, priprata

Pripratu podigao, uz zapadnu stranu sva tri hrama, arhiepiskop Danilo II (1324-1337) nakon izgradnje crkve Bogorodice Odigitrije

Dosta je postradala i prepravljana (od XVI veka), izmenjeni su gornja konstrukcija i sprat iznad nje

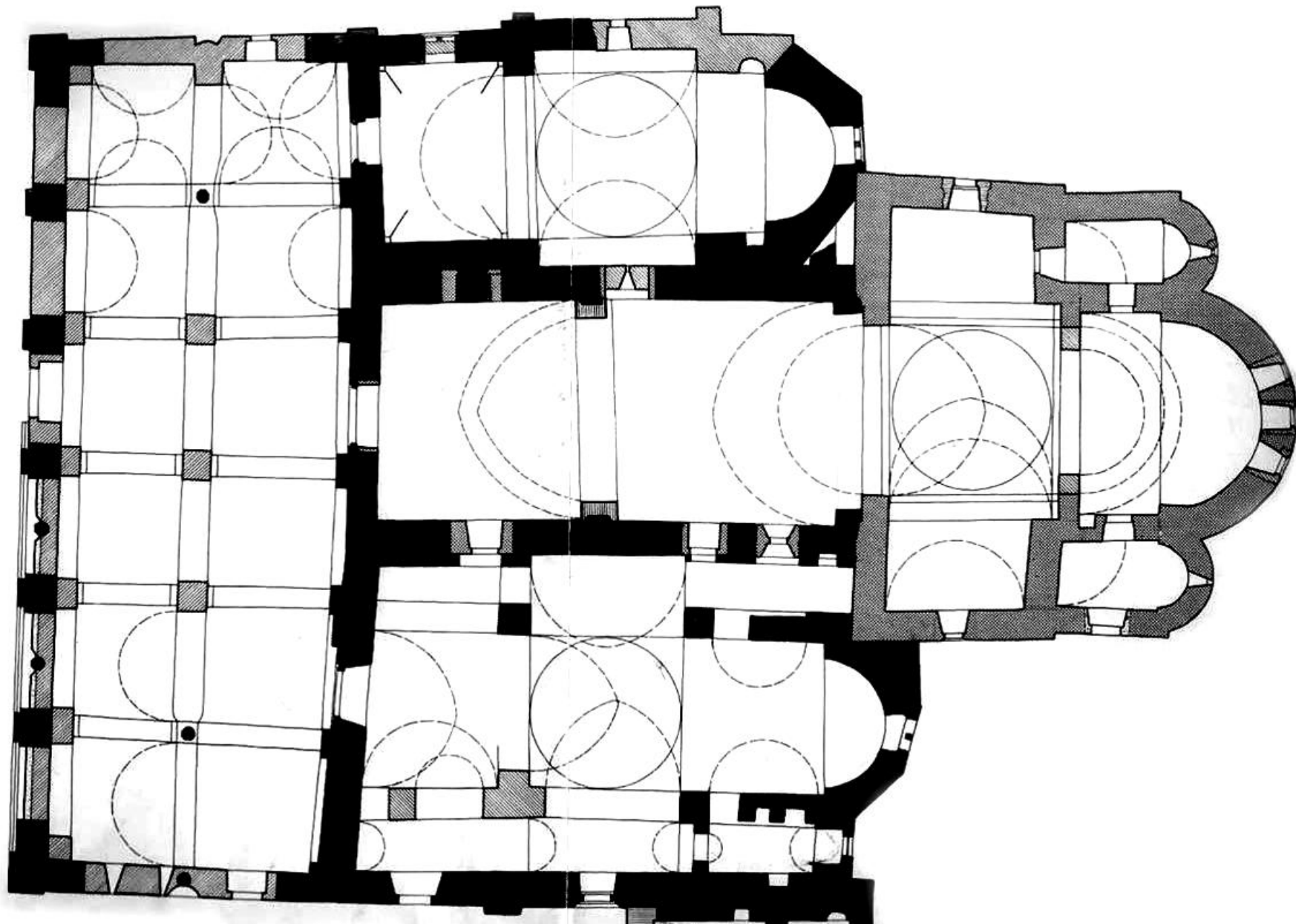
U prvobitnoj visini očuvali su se samo južni zid i južna polovina zapadnog zida

Ima osnovu u obliku izduženog blago deformisanog pravougaonika, podeljenog na 12 prostora (6X2) slobodnim osloncima paralelnim dužim stranama građevine- na krajevima je po jedan stub, a u sredini tri stupca, a prvobitno su ti prostori bili zasvedeni krstastim svodovima (danas su niži i poluobličasti), dok se iznad nalazio sprat koji je verovatno bio prekriven krovom drvene konstrukcije

Iznad se nalazio i niski zvonik

Tri slobodne strane (fasade) bile su u vidu tremova sa arkadama (dve kraće strane imale po jednu dvostruku arkadu, a duga strana šest arkada)

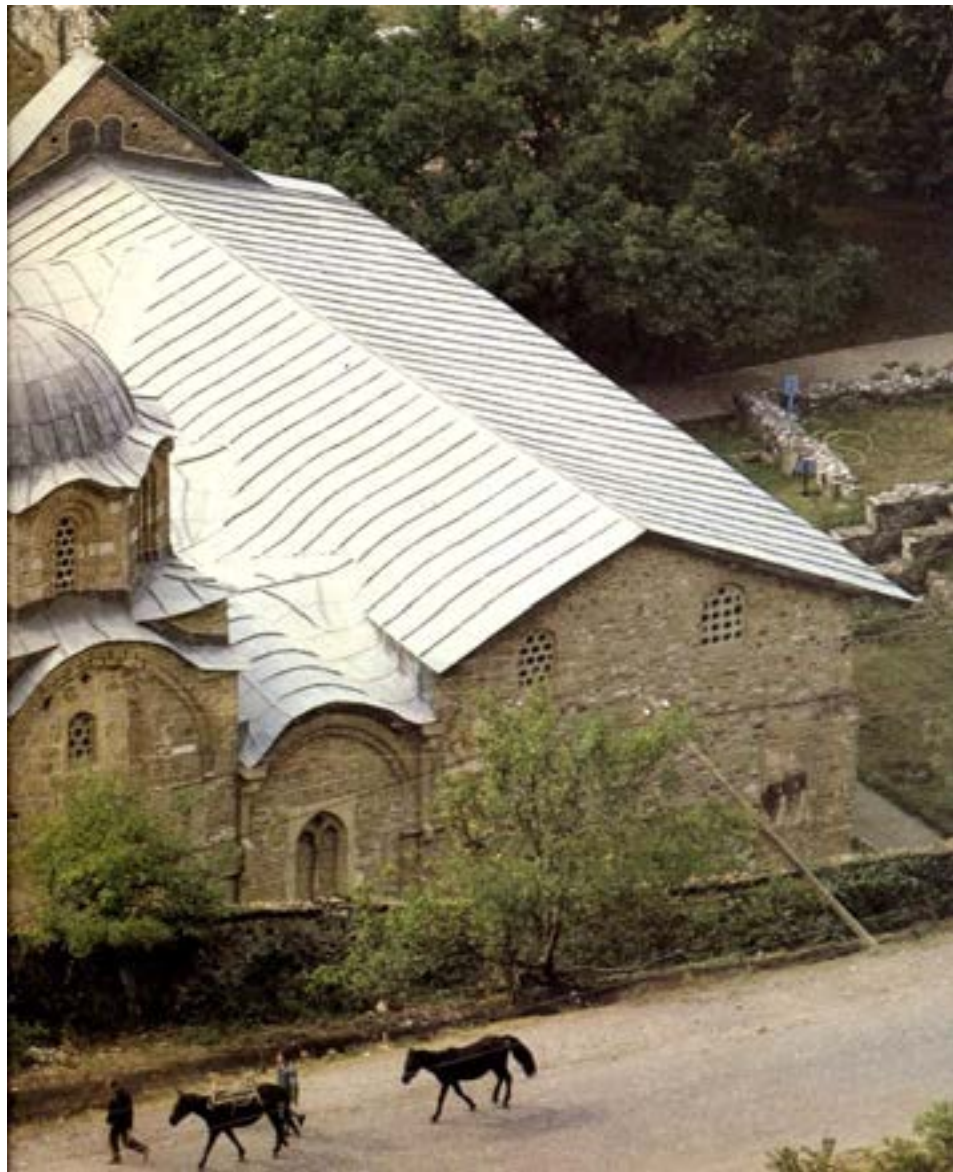
Zidana je, kao i crkva Bogorodice Odigitrije, od kamena i opeke, ali je pažljivije građena zbog osetljive strukture

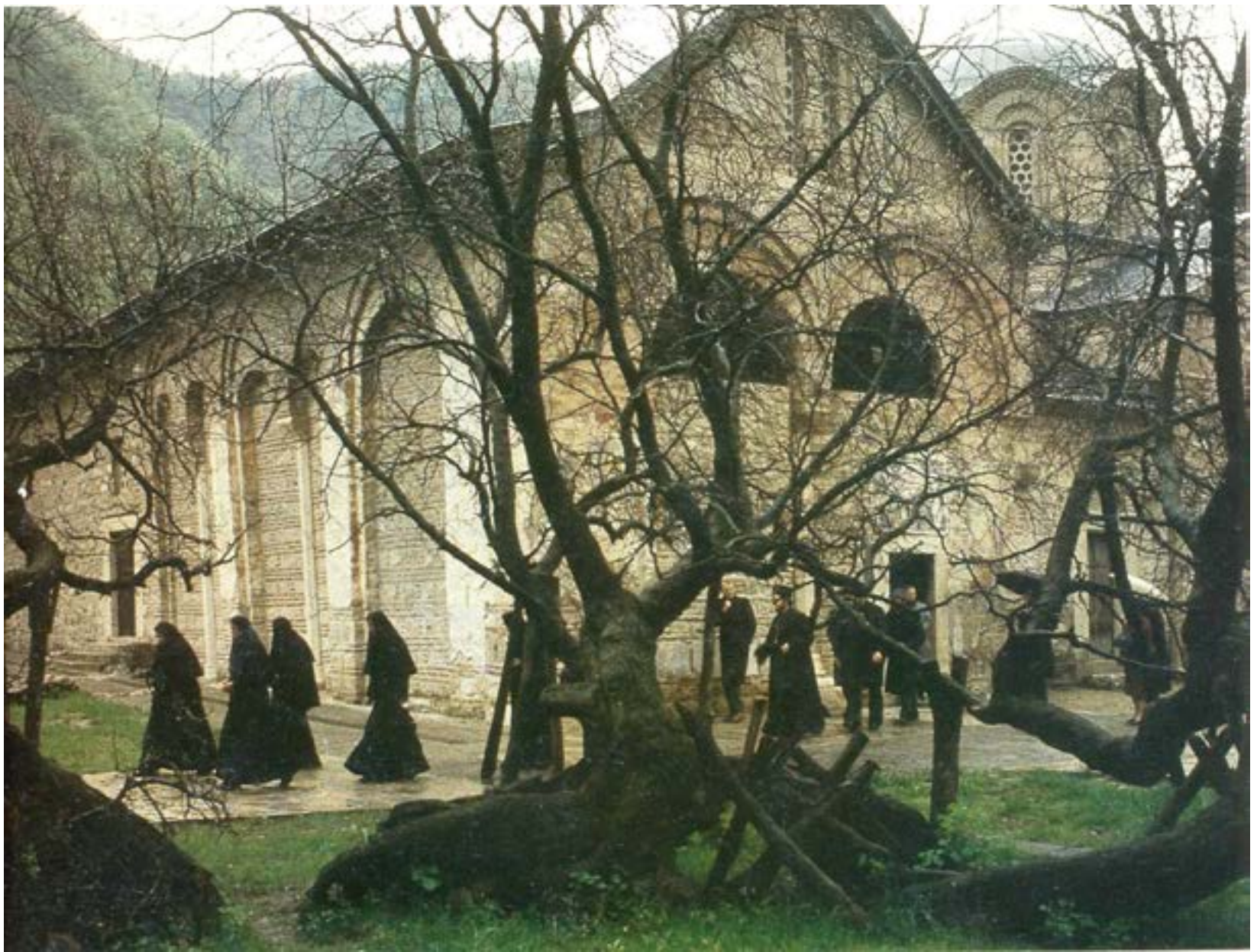
Peć, osnova, priprata na zapadu

Peć, priprata,
predstava na portretu ktitora u crkvi Bogorodice Odigitrije i
rekonstrukcija preseka

Peć, priprata, pogled sa severoistoka i juga

Peć, priprata, pogled sa jugozapada

Peć, priprata, slikarstvo

Priprata oslikana, sudeći po portretu arhiepiskopa Danila II i predstavi kralja Dušana u Lozi Nemanjića, ubrzo nakon smene na prestolu 1331.

Velikim delom preslikana u XVI veku

Prvobitno slikarstvo očuvalo se samo u jugoistočnom uglu

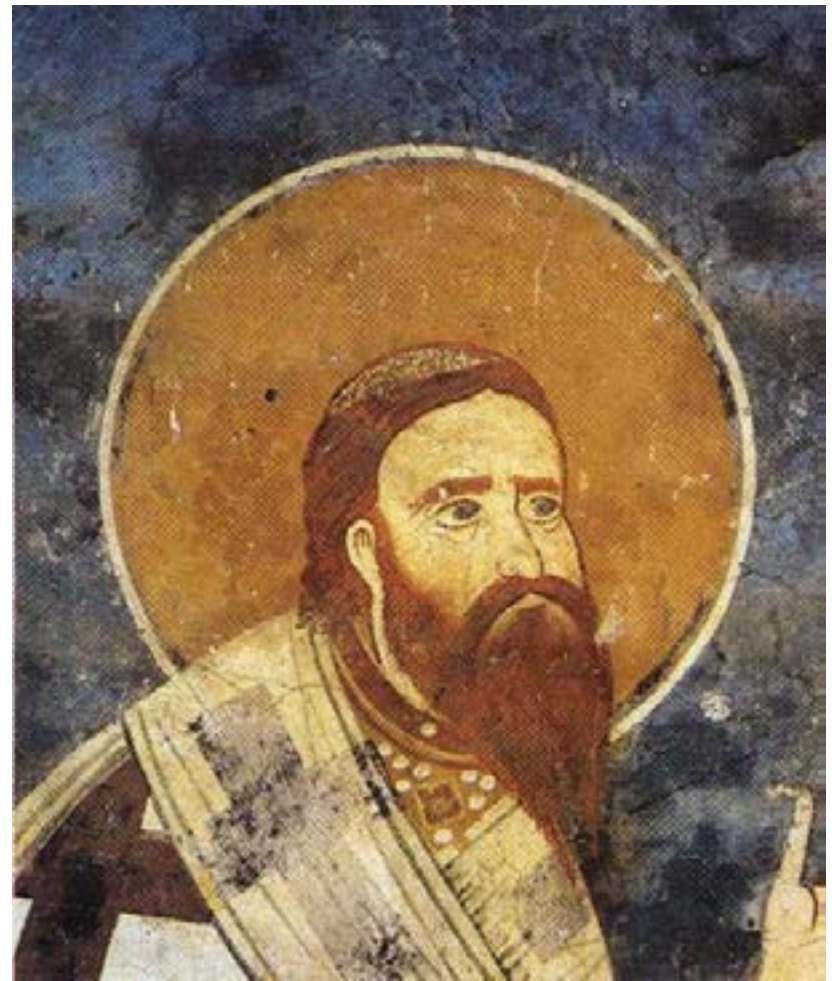
Iznad ulaza u crkvu Bogorodice Odigitrije nalazi se ktitorski portret, a na istočnom zidu vidi se Loza Nemanjića

Očuvao se i deo kompozicije Proroci su te nagovestili (figure proroka sa simbolima Bogorodice) i nekoliko predstava svetitelja

Slikari, strogim izrazima svetitelja i napuštanjem klasicističkih tipova, pokazuju znake postepenog udaljavanja od ideala renesanse Paleologa

Peć, priprata, slikarstvo, pogled prema jugoistoku .

Peć, priprata, slikarstvo,
portret ktitora iznad
ulaza u Bogorodičinu
crkvu

Peć, priprata, slikarstvo,
Loza Nemanjića i
arhanđeo Mihailo
istočni zid

Peć, priprata, slikarstvo, istočni zid, proroci
(Proroci su te nagovestili)

Peć, Bogorodica Odigitrija, slikarstvo

Oslikana, sudeći po portretu arhiepiskopa Danila II, oko 1335.

Crkvu su украсила, po svemu sudeći, tri zografa

Najtalentovaniji, koji radio većinom u severnom delu potkupolnog prostora, neguje tradicije renesanse Paleologa, sklon klasicizmu, istančano modeluje blagim prelazima

Drugi, koji je izveo najveći broj fresaka, unosi uznemirenost, likove koji ne pripadaju klasičnom tipu, često dramatičan pokret i svetao kolorit

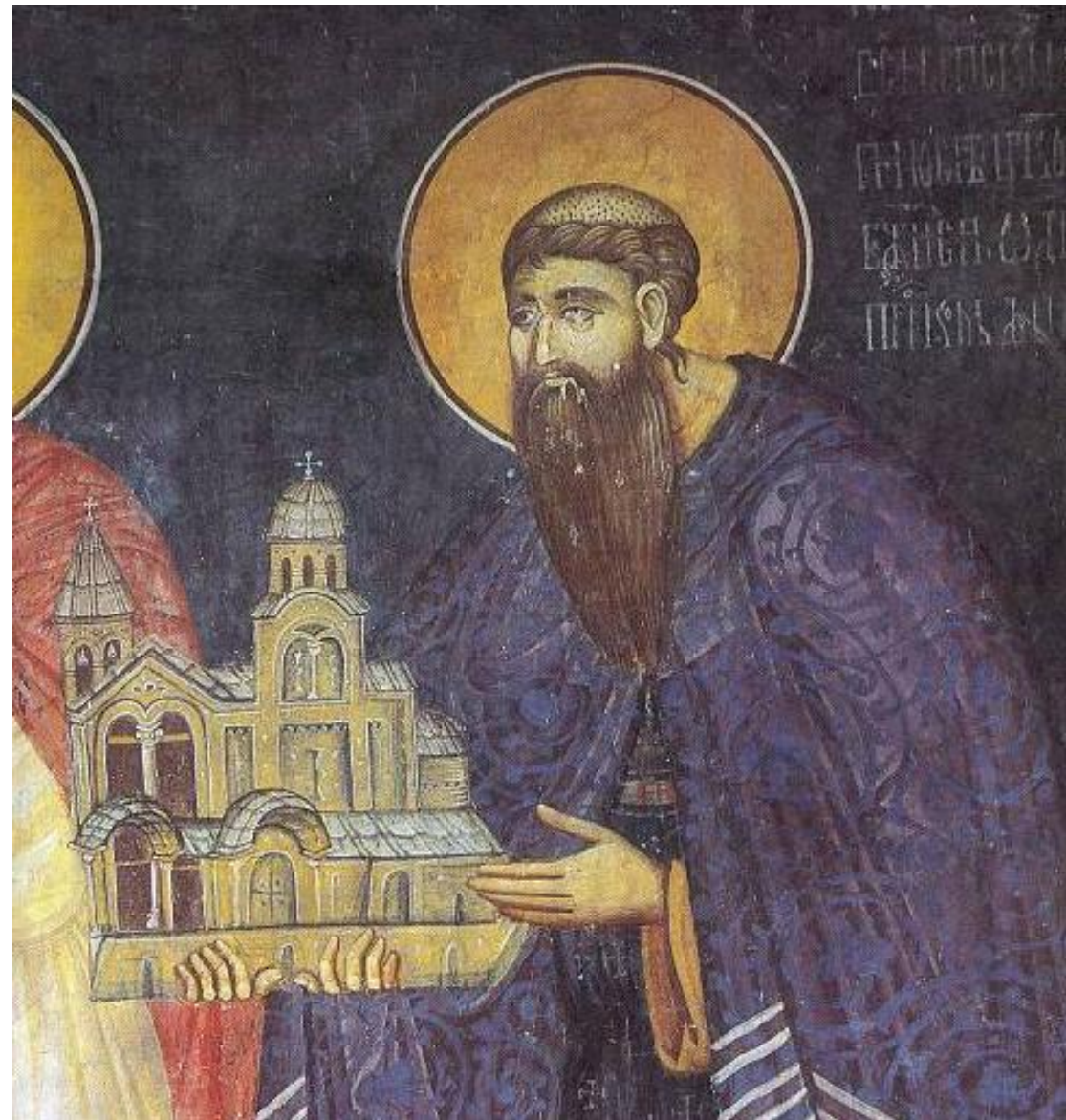
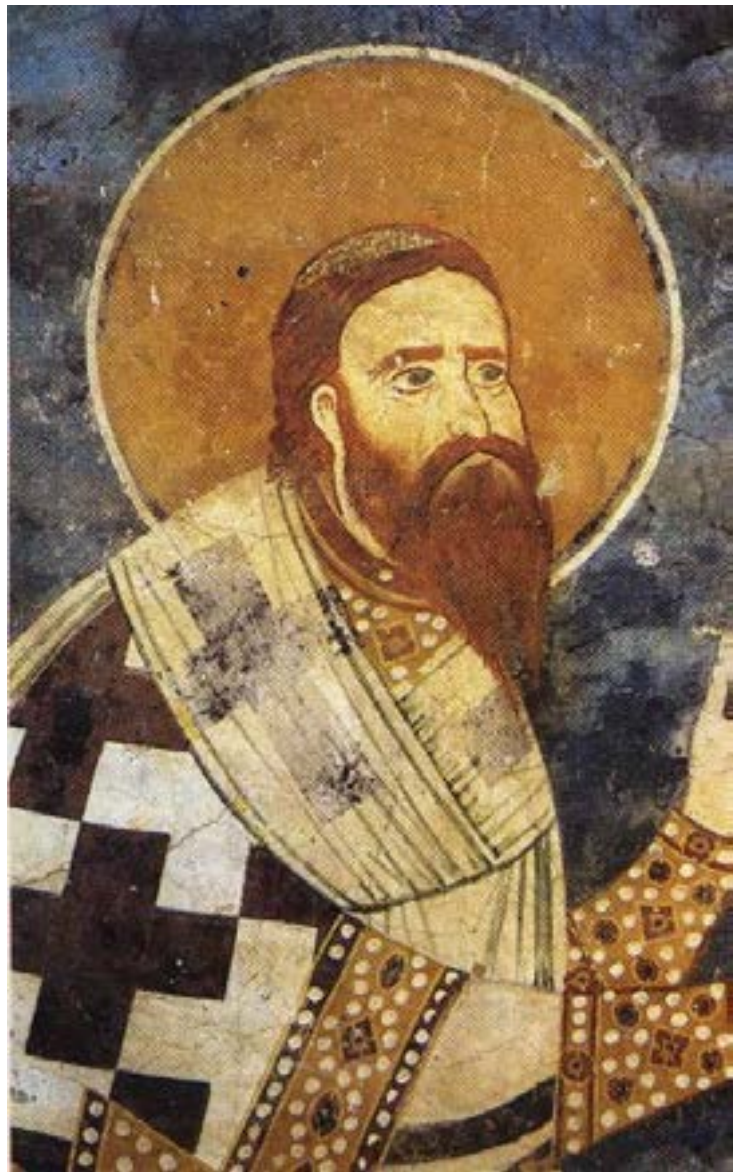
Treći, koji je radio u bočnim prostorima, izuzetno je skromnog dara i stvara nesrazmerne figure izobličениh crta lica, prazne i u obliku i u boji

Peć, Bogorodica Odigitrija, slikarstvo, program

- U oltaru su uobičajene predstave (u Službi arhijereja učestvuje sv. Sava), a bočni prostori su slikanim programom koncipovani poput paraklisa i u njima se nalaze ciklusi arhiepiskopa Arsenija I (proskomidija) i sv. Jovana (đakonikon)
- U kupoli, pored uobičajenih tema, predstavljena je Nebeska liturgija
- U višim delovima naosa su, ispod Velikih praznika, ciklusi života Bogorodice (zaštitnice hrama) i Stradanja
- U donjoj zoni su mnogobrojne figure svetitelja, većinom sv. monaha i pustinožitelja i sv. ratnika
- U severozapadnom uglu, oko pseudosarkofaga ktitora, prikazani su većinom sv. vrači, a naknadno su naslikane figure sv. Nikole i arhiepiskopa Danila II

Peć, Bogorodica Odigitrija,
slikarstvo, zapadni zid i
portret ktitora

Likovi arhiepiskopa Danila II
u priprati (oko 1331) i u crkvi Bogorodice Odigitrije (oko 1335)

Peć, Bogorodica
Odigitrija, slikarstvo,
oltar (u Službi
arhijereja učestvuje sv.
Sava)

Peć, Bogorodica Odigitrija, slikarstvo, proskomidija .

Peć, Bogorodica Odigitrija, slikarstvo, đakonikon

Peć, Bogorodica Odigitrija, slikarstvo, kupola

Peć, Bogorodica Odigitrija, slikarstvo, kupola .

Peć, Bogorodica Odigitrija, slikarstvo, pandantifi .

Peć, Bogorodica Odigitrija, slikarstvo, scene .

Peć, Bogorodica Odigitrija, slikarstvo, scene ·

Peć, Bogorodica Odigitrija, slikarstvo, scene u južnom delu ▪

Peć, Bogorodica Odigitrija, slikarstvo, scene u severnom delu

Peć, Bogorodica Odigitrija, slikarstvo, predstave uz grob ktitora ■

Peć, Bogorodica Odigitrija, slikarstvo,
naknadno naslikane figure i predstave svetitelja uz grob ktitora

Peć, Sv. apostoli, slikarstvo, pevnice

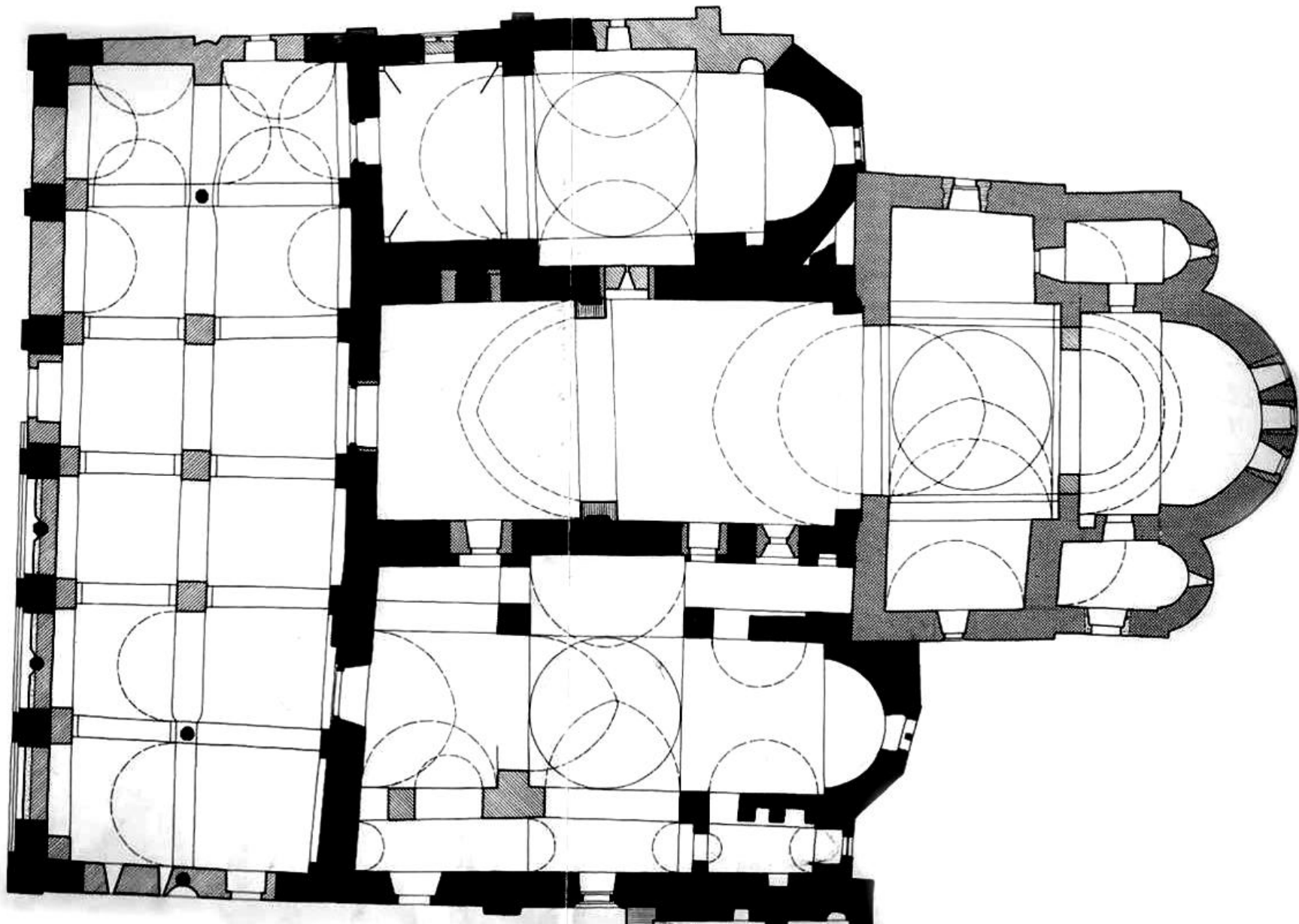
Slikarstvo u pevnicama crkve Sv. apostola verovatno je urađeno staranjem arhiepiskopa Danila II (1324-1337) u doba radova na drugim građevinama

(Ranije datovanje u vreme oko 1350)

U višem delu prikazane su scene iz ciklusa Velikih praznika

U donjoj zoni su sv. Sava, sv. ratnici i sv. Petar iznad arhiepiskopskog prestola (jug) i sv. Simeon i sv. Stefan, sv. monasi i verovatno sv. Pavle (sever)

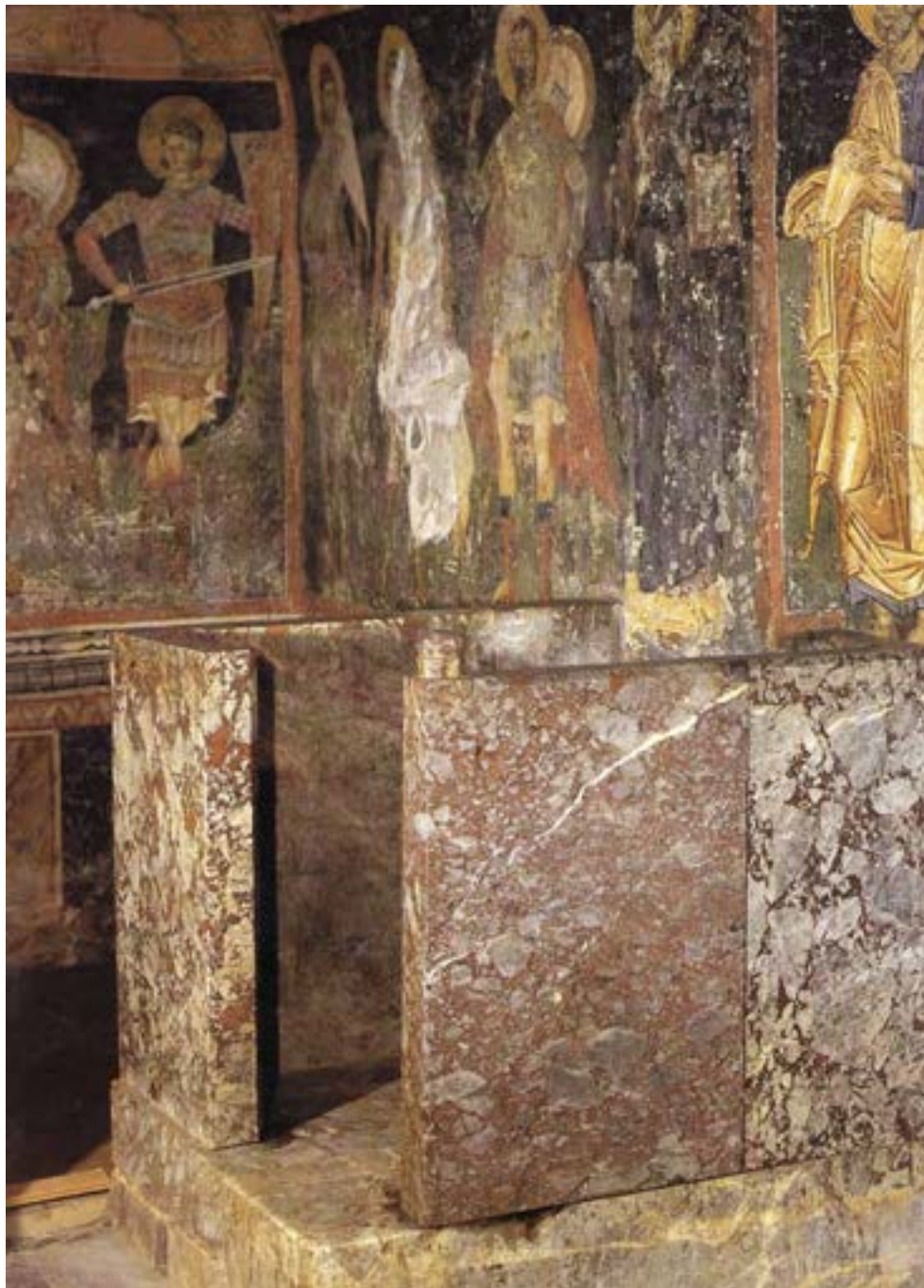
Zografi još uvek neguju klasicističke tradicije, koriste čiste boje svetlih tonova, proporcije njihovih figura su znatno izduženije, a pokreti fini i otmeni

Peć, osnova, Sv. apostoli u sredini

Peć, Sv. apostoli, slikarstvo, južna pevnica

Peć, Sv. apostoli,
slikarstvo,
južna pevnica i
arhiepiskopski
presto

Peć, Sv. apostoli, slikarstvo, južna pevnica, predstave na istočnom zidu naspram arhiepiskopskog prestola

Peć, Sv. apostoli, slikarstvo, severna pevnica

Peć, Sv. apostoli, slikarstvo, severna pevnica
predstave na istočnom zidu naspram vladarskog prestola ▪

Peć, Sv. apostoli, slikarstvo, zapadni luk i pilastri

Slikarstvo luka i pilastara na sredini zapadnog traveja verovatno je nastalo u vreme živopisanja Dečana, možda oko 1350.

U luku u temenu je Hristos u medaljonu, a u potrbušju, sa obe strane, po tri para proroka, dok su na pilastrima figure Hrista i Bogorodice s Hristom

Slikar, crtežom, bojom i neprirodnim pokretima figura, svojim delom podseća na neke od zografa koji su radili na ukrašavanju priprate Dečana

Peć, Sv. apostoli, slikarstvo,
pogled na istok i na preslikane pilastre i luk

Peć, Sv. apostoli, slikarstvo,
pilastar i teme luka

Peć, Sv. apostoli, slikarstvo, luk, potrbušje

Kralj Dušan (kralj 1331-1345)

Velikaši, plemstvo, kao i crkva, prihvatili su u ranu jesen 1331. mladog kralja Dušana za naslednika kralja Stefana Dečanskog na prestolu

Mnoge unutrašnje i spoljne teškoće vezivale su u početku ruke mladom i ambicioznom kralju koji će tek kasnije pokazati pravu meru svoje slavloljubivosti

Značajan politički čin bila je njegova ženidba 1332. sa Jelenom, sestrom moćnog bugarskog cara Ivana Aleksandra (koji je postao car zbacivši Dušanovog rođaka), pa je započelo doba dobrih odnosa dveju država

Kralj je, koristeći sukobe između vizantijskog cara Andronika III i krupne vlastele, već 1334. zauzeo Strumicu, Prilep i Ohrid

Odnosi sa Vizantijom nisu bili dobri, a prerana smrt Andronika III (1341) dalje je pokrenula događaje do te mere da je Dušan postao važan činilac u vizantijskim unutrašnjim borbama

Država u vreme cara Dušana

Kralj Dušan i građanski rat u Vizantiji

U Carigradu su se rasplamsale unutrašnje borbe, jer je iza cara ostao maloletni Jovan V Paleolog (o kome je brinula majka carica Ana), a već u jesen 1341. Jovan VI Kantakuzin proglasio se za cara, savladara i zaštitnika Jovana V

Između regenstva u Carigradu i Kantakuzina u provinciji počeo je građanski rat

Kantakuzin je izgubio svako uporište i sredinom 1342. prišao Dušanu radi zajedničkog ratovanja protiv vlade u Carigradu

Dušan je sa vojskom postigao niz uspeha u Albaniji (Kroja, Berat, Kanina) i Makedoniji (Kostur, Hlerin, Voden), ali je savez raskinut već u proleće 1343.

Kantakuzin je tada zatražio pomoć od Turaka i njih tako uveo u vizantijske unutrašnje sukobe

To je omogućilo Dušanovo približavanje Carigradu i legalizaciju onoga što je već osvojio od vizantijskih teritorija

Značajan korak bilo je i sklapanje političkog braka između Dušanovog petogodišnjeg sina Uroša i Ane, ćerke vlaškog vojvode Aleksandra Basarabe i Ane, sestre cara Jovana V, u jesen 1343.

Dečani, Vaznesenje

Manastirska i grobna crkva ktitora kralja Stefana Dečanskog (1322-1331), prema natpisu uklesanom nad južnim portalom priprate, izgrađena od 1326/27. do 1334/35.

O nastavku radova na podizanju i kasnije na oslikavanju hrama starao se njegov naslednik na prestolu Dušan (kralj 1331-1345, car 1345-1355)

O građenju i ukrašavanju fasada brinuo Danilo II

Protomajstor fra Vita iz Kotora potpisao se u natpisu uklesanom nad južnim portalom priprate

Neimari bili protomajstor Đorđe sa braćom Dobroslavom i Nikolom koji su pomenuti u poveljama

Dečani, Vaznesenje, arhitektura

Po nalogu ktitora, Danilo II je našao rešenje da, kao i u Banjskoj, crkva podseća na Studenicu

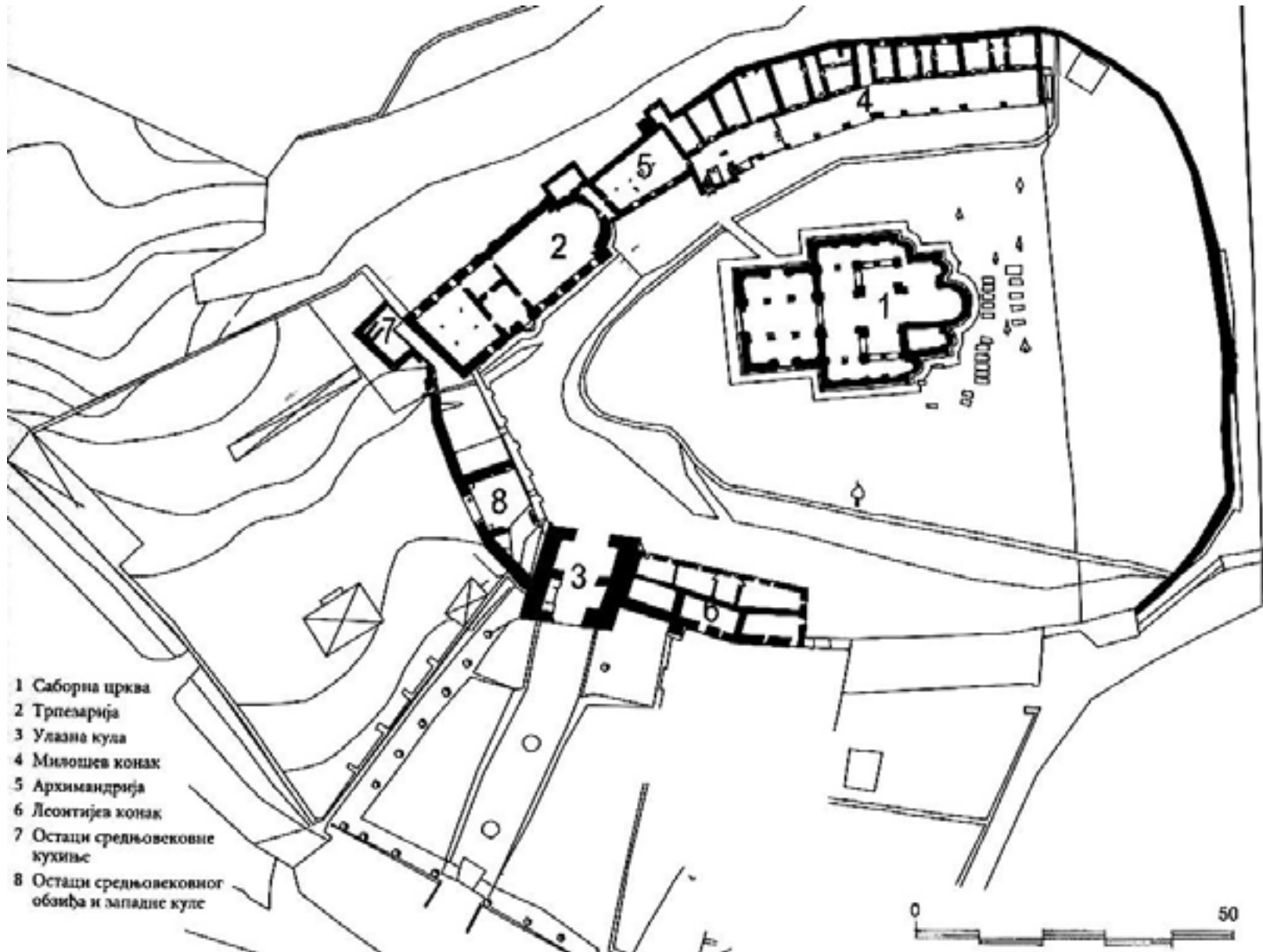
Crkva je petobrodna bazilika sa trodelnim oltarskim prostorom, nadvišena kupolom na kockastom postolju, a u unutrašnjosti je prostor naosa odvojen niskim parapetnim pločama tako da podseća na brod s pevnicama raških crkava sa bočnim prostorima koji imaju funkciju paraklisa (sv. Dimitrija severni i sv. Nikole južni)

Na zapadu je prostrana trobrodna priprata podeljena u devet prostora zasvedenih krstastim svodovima

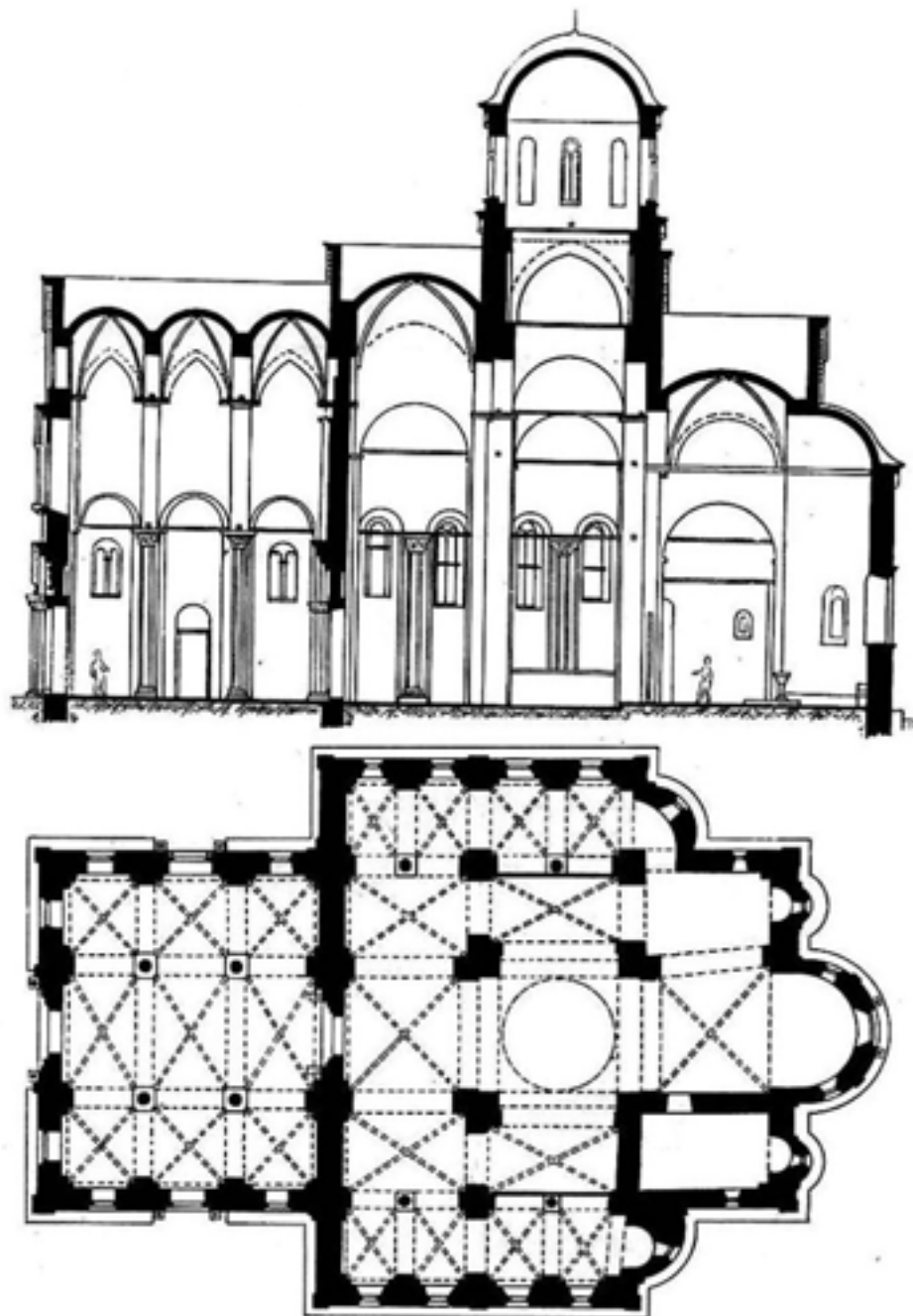
Fasade su oplaćene kamenom i ukrašene reljefima, naročito na portalima i prozorima

Dečani, Vaznesenje, manastirski kompleks

Dečani, Vaznesenje, manastirski kompleks, osnova

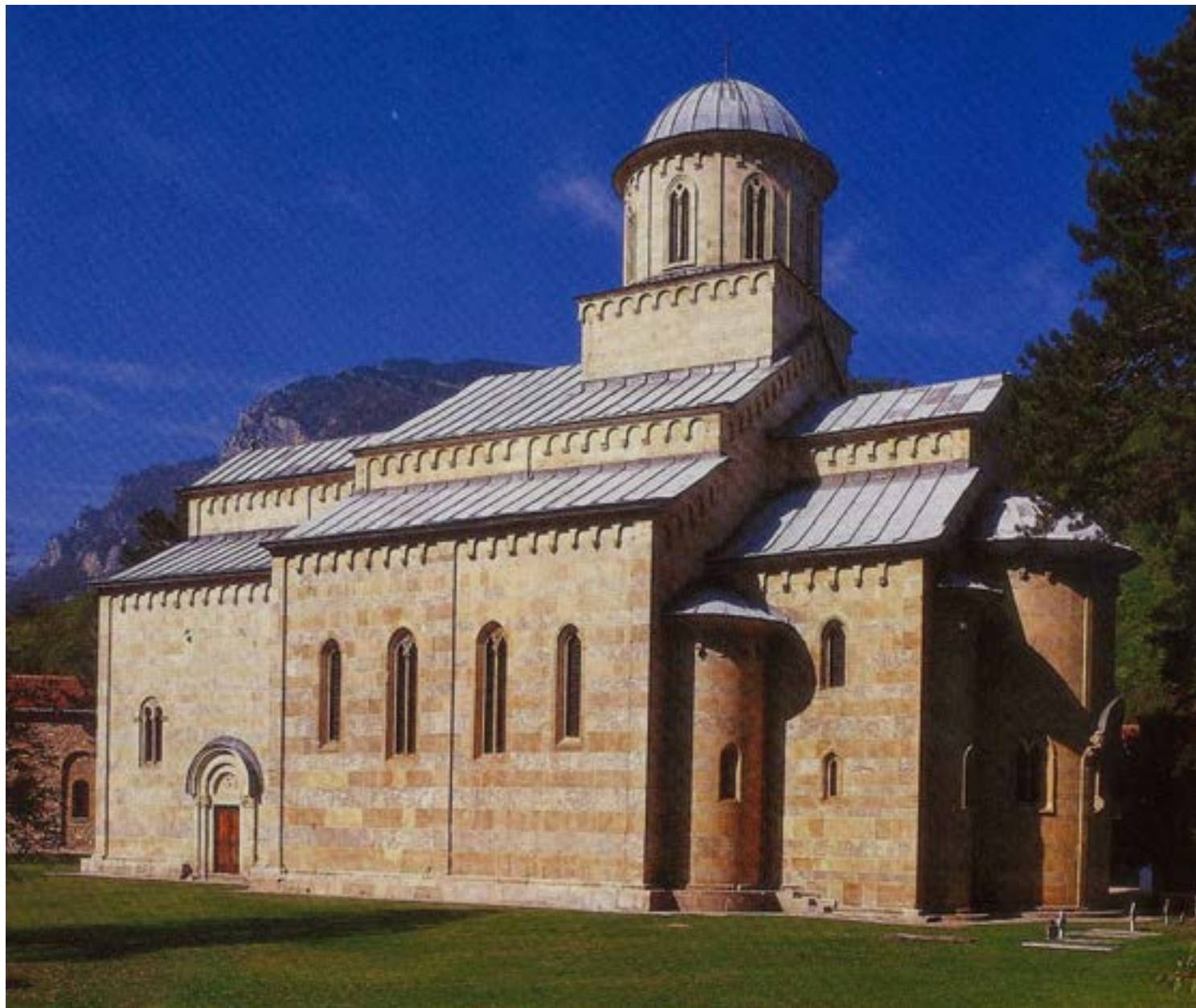

Dečani, Vaznesenje,
presek i osnova crkve i
predstava hrama na
portretu ktitora

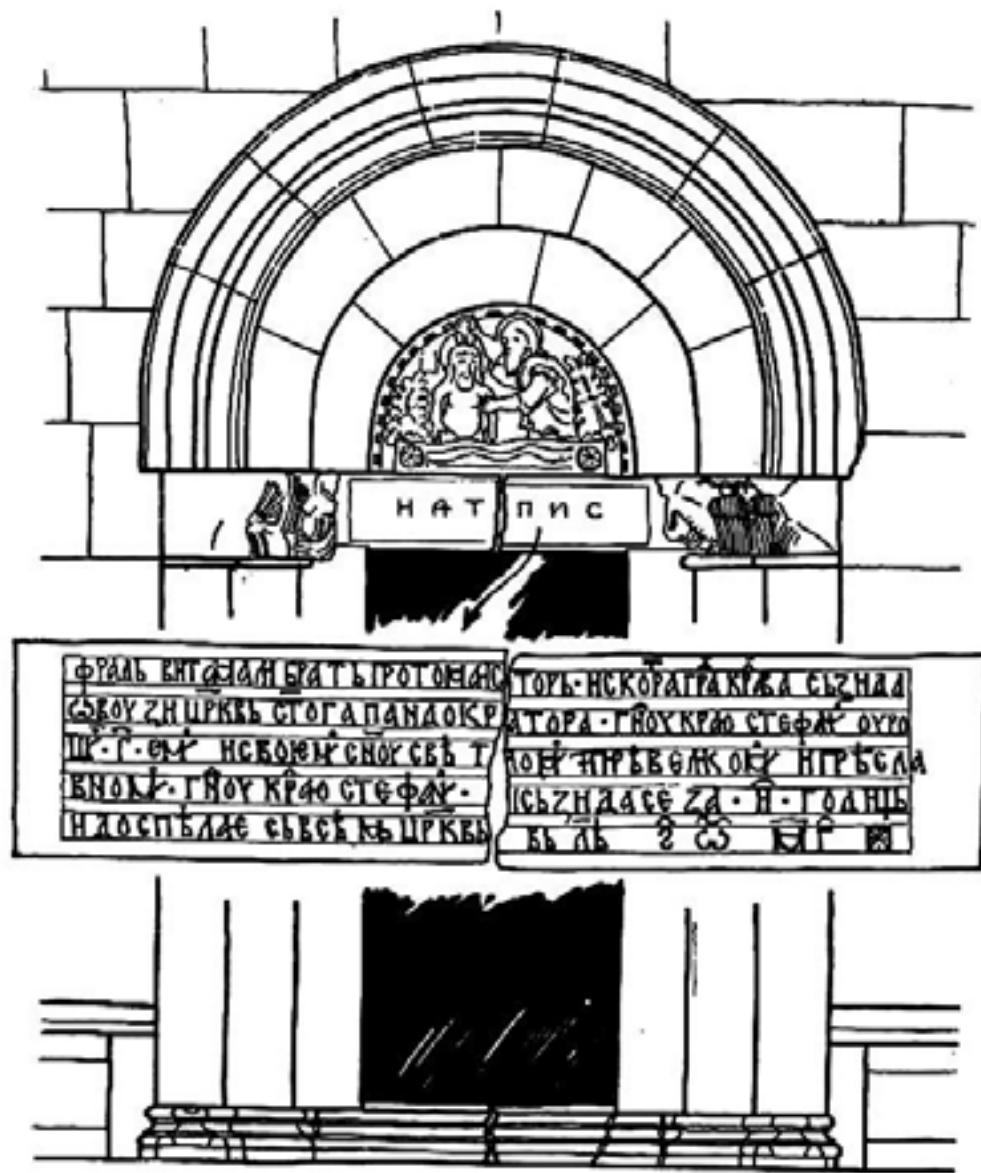
Dečani, Vaznesenje, pogled sa jugozapada

▪

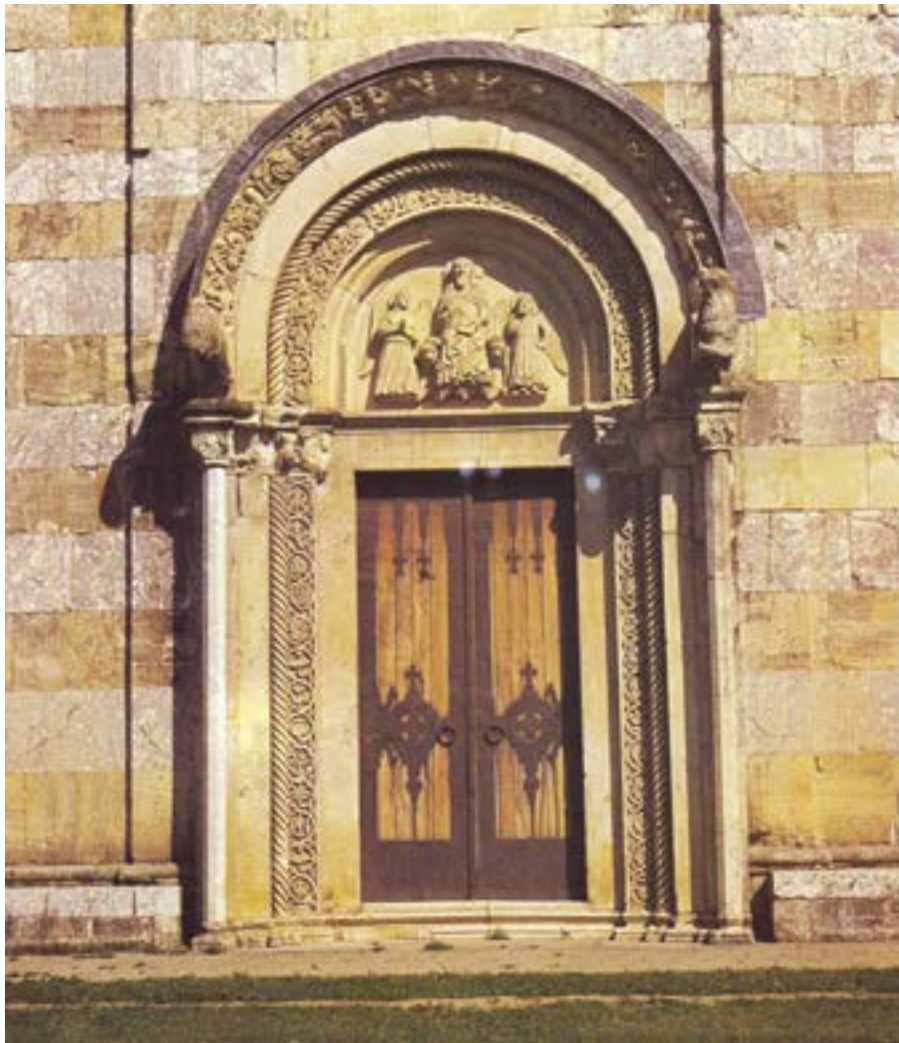

Dečani, Vaznesenje, pogled sa jugoistoka

▪

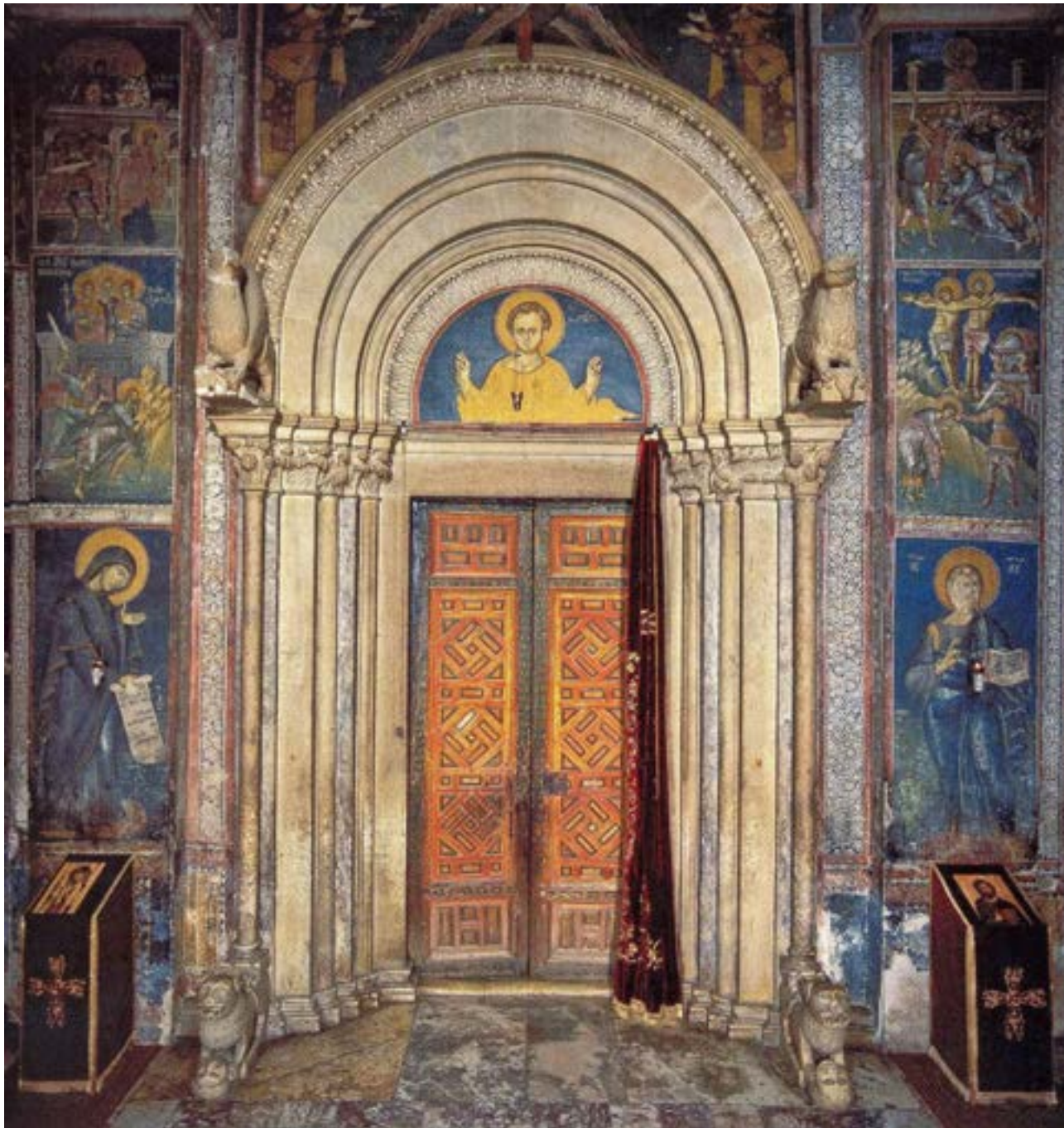

Dečani, Vaznesenje, južni portal priprate i natpis Fra Vite
(gradnja od 1326/27. do 1334/35.)

Dečani, Vaznesenje, zapadni portal priprate

Dečani,
Vaznesenje,
zapadni
portal
naosa

Dečani, Vaznesenje, zapadni portal naosa,
detalji, grifon i lav

Dečani, Vaznesenje,
zapadna trifora i konzola pored istočne trifore

Dečani, Vaznesenje, istočna trifora

Dečani, Vaznesenje, istočna trifora
Studenica, Bogorodičina crkva, istočna trifora

Dečani, Vaznesenje, timpanoni bifora

Dečani, Vaznesenje, slikarstvo

Crkva je dugo oslikavana, sudeći prema jednom zapisu na drvenoj gredi i po titulama zabeleženim uz Dušanove portrete naos je ukrašavan od 1340. do 1347/48, a priprata, prema titulama uz Dušanove portrete, od 1343. do 1346/47.

Na ukrašavanju je radilo puno slikara pozvanih sa različitih strana i pažljivim posmatranjem zapažaju se i razlike u njihovom postupku i nejednake sposobnosti

Oblici su pravilno obrađeni, ali u njihovom tretmanu, koji se zadovoljavao zanatskim, nema svežine renesanse Paleologa, samo se ponegde oseti plemenitija forma, nema prefinjenosti materije- kao da su se grčevito trudili da u svakoj pojedinosti iskažu naraciju

Na jednoj drvenoj gredi potpisao se zograf “Srd grešni”

Dečani, Vaznesenje, slikarstvo, program, naos

Program pokazuje veliku teološku učenost svoga tvorca i izdvaja se po enciklopedijskom karakteru

U oltaru su većinom uobičajene predstave (u proskomidiji u Službi arhijereja učestvuju sv. Sava i Arsenije I) dopunjene scenama ciklusa iz naosa koje ulaze u ovaj prostor

U kupoli, pored uobičajenih tema, predstavljena je Nebeska liturgija

U svodovima i višim delovima zidova, pored ciklusa posvećenih Hristu (Velikih praznika, Stradanja, Čuda, Javljanja posle vaskrsenja), ilustrovani su ciklusi Bogorodice i mnogih svetitelja (sv. Jovana, kao i onih kojima su posvećeni bočni prostori, sv. Dimitrija na severu i sv. Nikole na jugu), Dela apostolska, starozavetne teme (Stvaranje sveta, Priče Solomonove, Knjiga proroka Danila), spev posvećen Bogorodici (Akatist), Loza Jesejeva, Strašni sud

U donjoj zoni su brojne figure svetitelja

Na više mesta u naosu predstavljeni su portreti članova vladarske porodice

Dečani,
Vaznesenje,
naos,
južni zid,
jugozapadni
ugao,
od 1340. do
1347/8.
portreti ktitora
kralj Stefan
Dečanski i
kralj Dušan

Dečani,
Vaznesenje,
naos,
zapadni zid,
jugozapadni ugao,
portreti članova
vladarske
porodice

Mladi kralj Uroš V,
kraljica Jelena i
nepoznati dečak
(Simeon Siniša,
mlađi brat
Dušanov?)

Dečani, Vaznesenje, naos,
portret svetog kralja Stefana Dečanskog pokraj oltarske pregrade i
predstave oko prestola uz jugozapadni stubac

Dečani,
Vaznesenje,
naos,
primer
predstave
članova
vladarske
porodice u
scenama

Dečani, Vaznesenje,
slikarstvo, oltar

Dečani, Vaznesenje, slikarstvo, kupola

Dečani, Vaznesenje, slikarstvo, naos, scene

Dečani, Vaznesenje, slikarstvo, naos, scene .

Dečani, Vaznesenje, slikarstvo, naos, scene

Dečani, Vaznesenje, slikarstvo, naos, scene

Dečani, Vaznesenje,
slikarstvo, naos,
scene

Dečani, Vaznesenje, slikarstvo, naos, scene .

Dečani,
Vaznesenje,
slikarstvo, naos,
scene

Dečani, Vaznesenje, slikarstvo, program, priprata

U priprati su predstavljeni Vaseljenski sabori i
Kalendar, kao i Loza Nemanjića

U donjoj zoni su brojne figure svetitelja, većinom sv.
monaha

Na više mesta u priprati predstavljeni su portreti
članova vladarske porodice, a prikazana su i prva
dva igumana Dečana

U severoistočnom uglu nalazi se ciklus sv. Đorđa
kojim je ukrašen prostor koji čini paraklis vlastelina
Đorđa

Dečani, Vaznesenje, priprata, od 1343. do 1346/7, severni zid,
kralj Uroš V, car Dušan i carica Jelena

Dečani, Vaznesenje, priprata, zapadni zid,
portret prvog igumana Arsenija,
predstava sv. Save Srpskog i portret arhiepiskopa Joanikija

Dečani,
Vaznesenje,
slikarstvo,
priprata, Loza
Nemanjića

Dečani, Vaznesenje,
priprata,
istočni zid, južni deo
Loza Nemanjića
(naos, zapadni zid, južni
deo, Loza Jesejeva)

Dečani, Vaznesenje, slikarstvo, priprata, scene

Dečani, Vaznesenje, slikarstvo, priprata, scene

Dečani, Vaznesenje, priprata, severni zid, istočni kraj,
paraklis Sv. Đorđa, portret plemića ili graditelja Đorđa (ranije se misilo
Ostouše Pećpala) ■

Dečani, Vaznesenje, slikarstvo, priprata,
paraklis Sv. Đorđa, istočni zid

Dečani, Vaznesenje, slikarstvo, priprata,
paraklis Sv. Ćorđa, scene